Міністерство освіти і науки України

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Кафедра практики англійської мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету іноземної
та слов'янської філології
_____ А.М. Коваленко
«25» серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕОРЕТИЧНИЙ КУРС АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ»

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (російська))

Додаткова предметна спеціальність: 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Освітня-програма: Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література.

Англійська мова)

Мова навчання: англійська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології
«28» серпня 2020 р.
Голова
Семеног О.М., д.пед.н., професор

Суми – 2020

Розробник:

Коваленко Андрій Миколайович, кандидат філологічних наук, доцент

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри германської філології

Протокол № 1 від. «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри _____ **Школяренко В.І.**,
доктор філол. наук, професор

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній ступінь</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="15">Освітній ступінь – МАГІСТР</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td>2-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td>22 год.</td><td>4 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>24 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>100 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Консультації:</td></tr>
<tr><td>4 год.</td><td>2 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у випускників загальних та фахових компетентностей майбутніх вчителів англійської мови для успішного здійснення професійної діяльності та проведення наукового дослідження.

Завдання:

а) представити теоретичні засади опису граматичної будови англійської мови у світлі сучасного мовознавства з урахуванням когнітивного та комунікативного підходів;

б) ознайомити студентів з найважливішими проблемами сучасних наукових досліджень граматичної будови англійської мови;

в) розвинути у студентів наукове мислення, сформувати навичку самостійного пошуку та переробки наукової інформації у галузі граматики та суміжних царин мовознавства, опрацювання практичного мовного матеріалу з обґрунтованими висновками;

г) розвинути у студентів уміння застосовувати теоретичне знання з граматики під час практичного аналізу мовного матеріалу, а також у процесі викладання англійської мови на різних етапах навчання.

Інструменти та обладнання: технічні засоби навчання, друковані та інтернет-джерела інформації.

Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах компетентністного, студентоцентрованого, особистісно-орієнтованого, комунікативно-діяльнісного підходів із використанням комунікативного, інтерактивного методів.

Форми навчання, за допомогою яких здійснюється вивчення дисциплінистудентами: практичні заняття, самостійна робота.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше:

Практичний курс англійської мови

Загальне мовознавство

3. Результати навчання за дисципліною

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

– різні точки зору провідних лінгвістів щодо проблемних питань англійської філології;

– особливості функціонування мовних одиниць у процесі спілкування;

вміти:

– аналізувати поточну наукову інформацію з філологічних досліджень та знаходити в ній елементи, які є необхідними у викладацькій практиці;

– застосовувати теоретичні знання з граматики у практиці викладання

англійської мови у школі;

– проводити лінгвістичний аналіз мовних одиниць (морфологічних, лексичних, синтаксичних).

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	Студент у повному обсязі викладає вивчений матеріал, дає правильні визначення понять, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтувати свої судження, застосувати знання практично, навести свої приклади, опрацював різні джерела інформації і творчо використав їх при відповіді, виявляє здатність до оригінальних рішень, та вміння аргументовано висловлювати свою точку зору, володіння в повному обсязі матеріалом, передбаченим програмою.
B	Студент добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Студент коректно висловлює свою точку зору, демонструє викладення матеріалу володіння в достатньому обсязі матеріалом, передбаченим програмою.
C	Студент добре знає теоретичний матеріал, дає визначення понять, може обґрунтувати свої судження, може систематизувати набуті знання, добирає переконливі аргументи на підтвердження власного судження, володіє матеріалом при вирішенні практичних завдань. Демонструє уміння висловлювати власну точку зору, володіння в достатньому обсязі матеріалом, передбаченим програмою, допускаючи незначні помилки.
D	Наявність значних прогалин в знаннях основного програмного матеріалу; володіння окремими поняттями, методиками та інструментами, допускаючи при їх використанні принципові помилки.
E	Досить поверхове викладання матеріалу, неповне розкриття суті даного мовного явища. Студент знає матеріал, без аргументації своїх висновків, без своїх прикладів і не завжди адекватно використовує знання у практичній частині.
FX	Студент слабо володіє матеріалом, відтворює лише основні положення, знає окремі фрагменти, що складають незначну частину матеріалу. Демонструє невміння висловити та аргументувати свою точку зору на запропоновану тему через недостатній словарний запас.

F	Відсутність знань програмного матеріалу навіть в лекційному обсязі, не володіння методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою.

Критерії оцінювання самостійної роботи здобувачів

Для оцінювання рівня виконання індивідуальних завдань та самостійної роботи студентів застосовуються такі критерії:

1) повнота виконання завдання (елементарна; фрагментарна; повна / неповна);

2) рівень самостійності студента (під керівництвом викладача; самостійно);

3) сформованість навчально-інформаційних умінь (робота з підручником, складання плану, конспекту; вміння користуватися навчальною, науковою та довідковою літературою, словниками та ін.);

4) сформованість навчально-інтелектуальних умінь (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення; вміння відповідати на питання, виконувати завдання та ін.);

5) рівень сформованості спеціальних умінь (уміння використовувати на практиці набуті знання):

– високий: володіння навичками творчо-дослідницької діяльності;

– достатній: використання набутих знань у стандартних практичних ситуаціях;

– середній: уміння обирати відомі способи дії для виконання спеціальних завдань;

– низький: володіння навичками проводити обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.

5. Розподіл балів

Поточний контроль									Разом	Сума
РОЗДІЛ 1			РОЗДІЛ 2			РОЗДІЛ 3				
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 3.1	Т 3.2	Т 3.3		
Поточний контроль										
5	**10**	**10**	**10**	**5**	**5**	**5**	**5**	**10**	**65**	
Контроль самостійної роботи										**100**
10			**10**			**15**			**35**	

Т 1.1, Т 1.2 ... Т 2.1 – теми розділів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	**A**	**відмінно**
82 - 89	**B**	**добре**
74 - 81	**C**	
64 - 73	**D**	**задовільно**
60 - 63	**E**	
35-59	**FX**	**незадовільно з можливістю повторного складання**
1 - 34	**F**	**незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни**

6. Засоби діагностики результатів навчання

Тести, реферати.

7. Програма навчальної дисципліни

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Системна теорія мови у вивченні граматичної будови. Морфологія.

Тема 1.1. Системна теорія мови у вивченні граматичної будови. Зовнішній та внутрішній підходи до мови. Функції мови. Мова як система та структура. Мова та мовлення. Парадигматичні та синтагматичні відношення у мові.

Тема 1.2. Основні граматичні поняття. Граматичне значення, його типи. Граматична форма. Граматична опозиція. Граматична категорія. Основні морфологічні поняття. Морф, його типи. Морфема, її типи. Аломорф, його типи. Слово. Граматична омонімія.

Тема 1.3. Граматичні класи слів. Основні критерії виділення частин мови. Реалізація граматичних категорій. Проблема категорії відмінку іменника. Становлення нової системи відмінку. Граматичні властивості дієслова. Категорії дієслова.

Розділ 2. Синтаксис.

Тема 2.1. Предмет синтаксису. Основні теорії щодо визначення предмету синтаксису. Основні синтаксичні теорії. Синтаксичні одиниці. Основні синтаксичні поняття (синтаксична функція, відношення, зв'язки,

процеси).

Тема 2.2. Синтаксис словосполучення. Проблема визначення словосполучення у лінгвістиці. Принципи класифікації словосполучень. Типи словосполучень. Проблема предикативних та прийменникових словосполучень.

Тема 2.3. Речення. Основні ознаки речення. Будова простого речення. Складне речення. Типи складних речень. Методи граматичних досліджень.

Розділ 3. Теорія комунікації. Прагматика. Теорія мовленнєвих актів. Текст і дискурс аналіз.

Тема 3.1. Теорія комунікації. Форми комунікації. Моделі комунікації.

Тема 3.2. Прагматика. Дейксис. Пресупозиція. Теорія мовленнєвих актів. Класифікації мовленнєвих актів. Прямий та непрямий мовленнєві акти.

Тема 3.3. Текст як вища одиниця комунікації. Основні категорії тексту. Аналіз дискурсу. Поняття дискурсу. Принцип кооперації. Принцип ввічливості. Невербальна комунікація.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекц.	практ.	конс.	с.р.		лекц.	практ.	конс.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Системна теорія мови у вивченні граматичної будови. Морфологія.										
Тема 1.1. Системна теорія мови у вивченні граматичної будови. Зовнішній та внутрішній підходи до мови. Функції мови. Мова як система та структура. Мова та мовлення. Парадигматичні та синтагматичні відношення у мові.	16	2	2	2	10	16		1	1	14

Тема 1.2. Основні граматичні поняття. Граматичне значення, його типи. Граматична форма. Граматична опозиція. Граматична категорія. Основні морфологічні поняття. Морф, його типи. Морфема, її типи. Аломорф, його типи. Слово. Граматична омонімія.	18	4	4		10	18				18
Тема 1.3. Граматичні класи слів. Основні критерії виділення частин мови. Реалізація граматичних категорій. Проблема категорії відмінку іменника. Становлення нової системи відмінку. Граматичні властивості дієслова. Категорії дієслова**.**	18	4	4		10	18		1		17
Разом	52	10	10		30	52		2	1	49
Розділ 2. Синтаксис.										
Тема 2.1. Предмет синтаксису. Основні теорії щодо визначення предмету синтаксису. Основні синтаксичні теорії. Синтаксичні одиниці. Основні синтаксичні поняття (синтаксична функція, відношення, зв’язки, процеси).	16	2	2		12	16	1	1		14

Тема 2.2. Синтаксис словосполучення. Проблема визначення словосполучення у лінгвістиці. Принципи класифікації словосполучень. Типи словосполучень. Проблема предикативних та прийменникових словосполучень.	16	2	2		12	16				16
Тема 2.3. Речення. Основні ознаки речення. Будова простого речення. Складне речення. Типи складних речень. Методи граматичних досліджень.	18	2	2	2	12	18	1	1	1	15
Разом	50	6	6		36	50	2	2	1	45
Розділ 3. Теорія комунікації. Прагматика. Теорія мовленнєвих актів. Текст і дискурс аналіз.										
Тема 3.1. Теорія комунікації. Форми комунікації. Моделі комунікації.	14	2	2		10	14				14
Тема 3.2. Прагматика. Дейксис. Пресупозиція. Теорія мовленнєвих актів. Класифікації мовленнєвих актів. Прямий та непрямий мовленнєві акти.	16	2	2		12	16	1	1		14

Тема 3.3. Текст як вищаодиниця комунікації. Основні категорії тексту. Аналіз дискурсу. Поняття дискурсу. Принцип кооперації. Принцип ввічливості. Невербальна комунікація.	18	2	4		12	18	1	1		16
Разом	48	6	8	4	34	48	2	2	2	44
Усього годин	**150**	**22**	**24**	**4**	**100**	**150**	**4**	**6**	**2**	**138**

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Системна теорія мови у вивченні граматичної будови. Зовнішній та внутрішній підходи до мови. Функції мови. Мова як система та структура. Мова та мовлення. Парадигматичні та синтагматичні відношення у мові.	2	
2	Основні граматичні поняття. Граматичне значення, його типи. Граматична форма. Граматична опозиція. Граматична категорія. Основні морфологічні поняття. Морф, його типи. Морфема, її типи. Аломорф, його типи. Слово. Граматична омонімія.	4	
3	Граматичні класи слів. Основні критерії виділення частин мови. Реалізація граматичних категорій. Проблема категорії відмінку іменника. Становлення нової системи відмінку. Граматичні властивості дієслова. Категорії дієслова.	4	
4	Предмет синтаксису. Основні теорії щодо визначення предмету синтаксису. Основні синтаксичні теорії. Синтаксичні одиниці. Основні синтаксичні поняття (синтаксична функція, відношення, зв’язки, процеси).	2	1
5	Синтаксис словосполучення. Проблема визначення словосполучення у лінгвістиці. Принципи класифікації словосполучень. Типи словосполучень. Проблема предикативних та прийменникових словосполучень.	2	
6	Речення. Основні ознаки речення. Будова простого речення. Складне речення. Типи складних речень. Методи синтаксичних досліджень.	2	1
7	Теорія комунікації. Форми комунікації. Моделі комунікації.	2	
8	Прагматика. Дейксис. Пресупозиція. Теорія мовленнєвих актів. Класифікації мовленнєвих актів. Прямий та непрямий мовленнєві акти.	2	1

9	Текст як вища одиниця комунікації. Основні категорії тексту. Аналіз дискурсу. Поняття дискурсу. Принцип кооперації. Принцип ввічливості. Невербальна комунікація.	2	1
	Разом	22	4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Systemic Conception of Language.	2	1
2	Basic Grammatical Notions. Basic Morphological Notions.	4	
3	Parts of Speech Theory. Realization of Grammatical Categories	4	1
4	Syntax, its Subject Matter. Basic Syntactical Notions.	2	1
5	Word-Group Theory.	2	
6	The Sentence. Methods of Grammatical Investigation.	2	1
7	Theory of Communication.	2	
8	Pragmatics. Speech Act Theory.	2	1
9	Text and Discourse Analysis.	4	1
	Разом	24	6

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. **Blokh M.Y.** A Course in Theoretical English Grammar (англ. яз). Москва: Высшая школа, 1983. 383 с.
2. **Morokhovska E.J.** Fundamentals of English Grammar. Kyiv: VyščaŠkola, 1993. 472 p.
3. **Rayevska N.M.** Modern English Grammar. Kyiv: Vyšča Škola, 1976. 304 p.
4. **Бархударов Л. С.** Очерки по морфологии современного английского языка. Москва: Высшая школа, 1970.156 с.
5. **Иванова И. П., Бурлакова В. В., Почепцов Г.Г.** Теоретическая грамматика современного английского языка. Москва: Высшая школа, 1981. 285 с.
6. **Гладуш Н.Ф.** Теоретична граматика англійської мови в таблицях і схемах. Київ: КНЛУ, 2002. 54 с.
7. **Коваленко А. М., Павлов В.В.** Теоретичні основи граматики сучасної англійської мови (англ. мовою). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2003.148 с.
8. **Селиванова Е.А.** Основы лингвистической теории текста и коммуникации. Київ: ЦУЛ, Фитосоциоцентр, 2002. 336 с.
9. **Сусов И.П.** Лингвистическая прагматика. Винница: НоваКнига, 2009. 272 с.

Додаткові:

1. **Алексєєва І.О.** Курс теоретичної граматики сучасної англійської мови (англ. мовою). Вінниця: Нова Книга, 2007. 328 с.
2. **Бацевич Ф. С.** Нариси з лінгвістичної прагматики. Львів: ПАІС, 2010. 336 с.
3. **Булатецька Л.І.** Теорія і теоретизація у лінгвістиці (англ. мовою). Вінниця: Нова Книга, 2004. 176 с.
4. **Науменко А.М.** Філологічний аналіз тексту (основи лінгвопоетики). Вінниця: Нова Книга, 2005. 416 с.
5. **Селіванова О.О.** Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
6. **Селіванова О.О.** Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. 712 с.
7. **Языкознание.** Большой энциклопедический словарь / гл. ред. В. Н.Ярцева. Москва: Большая Российская энциклопедия, 1998. 685 с.
8. An Introductory Course in Theoretical English Grammar by Laimutis Valeika. Vilnius, 2003. http://www.vpu.lt/bibl/elvpu/40496.pdf
9. **Chomsky N.** Language and Mind. New-York, 1972.
10. Communication in the Real World: An Introduction to Communication Studies University of Minnesota Libraries Publishing edition, 2016. 752 p.
11. **Levinson Stephen C**. Pragmatics. New York: Cambridge University Press, 2013. 438 p.
12. Theoretical grammar of English by A.T. Iriskulov. Tashkent, 2006.http://www.durov.com/study/file-708.pdf#search="A%2ET%2E%20Iriskulov%20Theoretical.
13. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: https://plato.stanford.edu/

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання для презентації лекцій.